

Alkotmánybíróság

1015 Budapest

Donáti u. 35-45.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/599 0/2017
Érkezett:	2017 FEBR 22.
Példány:	1
Melléklet:	5 db
Kezelőiroda:	17

2017. február 16.

Tárgy: alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §. és Abtv. 26. §. (1) bekezdése alapján

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott, Szigetvári Kórház

alkotmányjogi panaszt

terjeszték elő az Abtv. 27. §. és Abtv. 26. §. (1) bekezdése alapján.

Kérem, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.628/2016/7. számú 2016. szeptember hó 1. napi jogerős ítéletét, bírói döntését – az annak alapjául szolgáló Gf.IV.40.032/2015/4. Pécsi Ítéltábla és a 32.G.20.215/2014/22. Pécsi Törvényszék döntésére is kiterjedően - semmisítse meg, azok Alaptörvény ellenességét állapítsa meg, mivel sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti bírósági jogvédelemhez és azzal összefüggésben ugyanitt a (7) bekezdésben biztosított jogorvoslathoz való jogot. Kérem tisztelettel, hogy az eset speciális jellege okán a Tisztelt Alkotmánybíróság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése megsértését is megállapítani legyen szíves. Mindezekon túlmenően kérem, hogy az Alaptörvény Szabadság és Egyenlőség XV. cikk (1) bekezdése törvény előtti egyenlőség elve megsértését is megállapítani legyenek szívesek.

Tisztelettel kérem, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (Kbt.) 350/D. §. rendelkezése, mely szerint „A 340/A. § (1) bekezdésében és a 350. § (1) bekezdésében foglalt esetek kivételével a közbeszerzésre, illetve a közbeszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok megsértésére alapított bármely polgári jogi igény érvényesíthetőségének feltétele, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság, illetőleg - a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatának felülvizsgálata során - a bíróság a jogsértést jogerősen megállapítsa.” Alaptörvény ellenességét állapítsa meg.

Tisztelettel kérem, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (Kbt.) 350/D. §. rendelkezése, mely szerint „Ha a bíróság a 340/A. § (1) bekezdése szerinti perben megállapítja a szerződés 306/A. § (2) bekezdésében meghatározott okok miatti érvénytelenségét, a szerződés megkötésének időpontjától

kezdvé érvénytelenné válik, és a szerződés megkötése előtt fennállott helyzetet kell visszaállítani.” Alaptörvény ellenességét állapítsa meg.

Kérem a jogszabály nevezett részei Panaszossal szembeni alkalmazhatóságának kizárását is.

Nyilatkozom, hogy Panaszos eljárási jogosultságát az alapozza meg, hogy a bírósági eljárásban alperesként vett részt.

Nyilatkozom, hogy adataink Alkotmánybíróság általi kezeléséhez teljes körűen hozzájárulunk. Személyes adataink nyilvánosságra hozatalához hozzájárulunk.

Nyilatkozom, hogy az ügyben sem perújítás sem felülvizsgálati eljárás nincs folyamatban.

A megsemmisíteni kért Kúriai ítéletet – és az annak alapjául szolgáló Pécsi ítéltáblai és Pécsi törvényszéki ítéletet - a beadványomhoz mellékletként csatolom. Álláspontom szerint ezek az ügy szempontjából releváns dokumentumok és az indítványomban foglaltakat teljes körben igazolják. Maga a Kúriai ítélet tartalmazza a tényállás megállapítását, és a jelen alkotmányjogi kérdés szempontjából releváns adatokat. Csatolom továbbá a Pécsi Ítéltáblára előterjesztett fellebbezésünket, valamint a Kúriára előterjesztett felülvizsgálati kérelmünket, mivel abban a tárgybéli jogi álláspontunkat részletesen kifejtettük. Az ott írtak e helyütti megismétlése nélkül, tisztelettel azok jelen eljárásbeli figyelembe vételét is tisztelettel kérem.

A panaszomat a törvényes határidőn belül nyújtom be. A panaszolt végzést postai kézbesítés útján 2016. december hó 20. napján vettem kézhez.

Tényállás

A Szigetvári Kórház illetve annak jogelődje a [REDACTED] Kft., majd átalakulás után a [REDACTED] Nkft. a 2010. évben egy rendkívül előnytelen szerződést kötött beteg- és munkahelyi ételmezésre. A szerződést nem előzte meg közbeszerzési eljárás. A szerződést a felmondás kizárása mellett 10 év határozott időre kötötték.

Amikor a kórház új vezetése – fenntartóváltás, és az országgyűlési illetve önkormányzati választások után a korábbi időszakot jellemző személyi összefonódások megszűntek – megvizsgálva a jogsértő helyzetet, semmisségre hivatkozva – más hivatkozás mellett – „felmondta” a szerződést, illetve a semmisség tényét a vállalkozóval közölte.

Az érvénytelenséget a Ptk. 200. §. (2) bekezdésére és a Kbt. 306/A. §. (2) bekezdés a) pontjára alapította, mely szerint semmis a közbeszerzési törvény hatálya alá tartozó szerződés, ha azt közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével kötötték.

A vállalkozó a Szigetvári Kórházat beperelte, mert szerinte nem lehetett volna érvénytelennek tekinteni a szerződését.

A perben a Szigetvári Kórház előadta, hogy a Ptk. általános semmisségi szabálya mellett speciális szabály is vonatkozik a helyzetre, azaz konkrét anyagi jogi szabályok rendezik a kérdést. Az a perben nem volt vitatott, hogy a semmisségi feltételek fennállnak, a szerződés jogszabályba ütközik.

A per tárgya az volt, hogy eljárásjogilag a Szigetvári Kórház a semmisségre hivatkozhat-e vagy sem. A Szigetvári Kórház ugyanis abból indult ki, hogy semmisségre a Ptk. 234. §. (1) bekezdése alapján határidő nélkül hivatkozhat.

A bíróságok álláspontja azonban az volt, hogy a Kbt. speciális eljárásjogi szabályokat állapít meg, és ezért a szerződés érvénytelenségére történő hivatkozás feltétele, hogy az érvénytelenséget egy erre irányuló eljárásban a Közbeszerzési Döntőbizottság majd a bíróság megállapítsa. E szerint előbb a Közbeszerzési Döntőbizottságnak kell megállapítania a jogsértést, majd a Kbt. 340/A. §. (1) bekezdése szerint neki külön pert kell indítania az érvénytelenség jogkövetkezményeinek megállapításai iránt, és ha majd a bíróság az érvénytelenséget megállapítja, akkor válik a szerződés érvénytelenné. A bírósági álláspont tehát a semmisségnek és a megtámadhatóságnak egy furcsa keveréke mellett foglalt állást.

A probléma azonban az, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz való fordulásnak igen rövid eljárásjogi határideje van, ami akkor már letelt, amikor a Szigetvári Kórház a jogsértés tényét észlelte, és amikor a jogszabályba ütköző helyzetet megszüntetni szeretne volna. Azaz a Szigetvári Kórháznak 2012-ben nem volt lehetősége a Közbeszerzési Döntőbizottság előtt jogorvoslati eljárást kezdeményezni, nem kérhette a szerződés érvénytelenségének megállapítását.

A Szigetvári Kórház úgy értelmezte a törvényt, hogy a Kbt. szerinti bíróság által megállapítandó érvénytelenség csak akkor alkalmazandó eljárási rend, amennyiben jogorvoslati eljárást indított volna és ott a jogsértést megállapították volna. Mivel azonban ilyen eljárást nem indított, hiszen nem is indíthatott, így a Ptk. azon anyagi jogi szabályára alapíthatja az igényét, hogy minden további feltétel nélkül a semmis szerződés érvénytelenségére hivatkozhat (bárki, határidő nélkül).

A Kúria álláspontja az volt, hogy amennyiben a semmisség oka a közbeszerzési törvénybe való ütközés, akkor a semmisségre történő hivatkozásnak van eljárásjogi korlátja az anyagi jogszabállyal szemben. Ez az eljárásjogi korlát pedig az, hogy az érvénytelenséget a Közbeszerzési Döntőbizottsággal ki kell mondatni.

Így állt elő az a helyzet, hogy a Szigetvári Kórház nem tud élni azon törvényben biztosított jogával, hogy a jogszabályba ütköző, és nem vitatottan semmis szerződés érvénytelenségére hivatkozzon, mivel egy külön eljárásban azt a Közbeszerzési Döntőbizottság nem állapította meg. De ezt meg

sem állapíthatta, mert a Kbt. eljárásjogi szabályai alapján a Szigetvári Kórház az érvénytelenség felismerésekor már nem is fordulhatott a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz.

A Szigetvári Kórház anyagi jogi jogérvényesítését tehát a Kbt. eljárásjogi szabályai elvonják.

A Szigetvári Kórháznak így az anyagi jogai érvényesítése terén jogvédelemben nem részesülhet, bírói védelmet e körben nem kaphat, és semmiféle jogorvoslati joga nincsen a semmis, törvénybe ütköző szerződés és annak joghatásaival szemben.

A Kúria ítélet szerint a Szigetvári Kórház jogvédelmi korlátját a Kbt. 340/A. §. (1) bekezdése és a Kbt. 350/D. §. rendelkezései jelentik.

Alaptörvénysértés meghatározása

Tisztában vagyunk azzal, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése megállapíthatóságára szűk körben kerülhet sor, de álláspontunk szerint a jelen esetben ez a speciális eset fennáll.

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint Magyarország *független, demokratikus jogállam*. Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott arra, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. Az Alkotmánybíróság szerint a jogbiztonság az állam kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is *világosak, egyértelműek*, működésüket tekintve *kiszámíthatóak* és *előreláthatóak* legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is. (56/1991. (XI.8.) AB határozat).

Álláspontunk szerint az, hogy egy tényállásszerűségében megállapított törvénysértő állapotot vesz védelembe a jog a törvényes állapottal szemben, sérti a jogbiztonságot. A törvénytelenség nem élvezhet előnyt a törvényességgel szemben.

A jogállami minőség magában hordozza azt a követelményt, hogy a joggal védett helyzet legyen az elsődleges, a követelmény, az, amit a jog védeni, óvni, fenntartani kíván.

A jelen esetben az, hogy a törvényi előírás ellenére kötöttek egy előnytelen szerződést, melyből való szabadulást a Felek kizárták, nem kell, hogy védelemre számítson. Éppen ellenkezőleg. A jogszabályba ütköző szerződésnek semmisnek kell lennie. Ez lényegében a jogállamiság alapja is, hogy a törvénybe ütköző rendelkezéseket, előírásokat ne kelljen figyelembe venni, és ez nyilvánul meg a magánjogi szerződésekben is.

Nem lehetséges olyan eljárásjogi szabály, ami adminisztratív eszközökkel áttöri ezt a követelményt, és a jogállamiság elvével szembe menve, feltételek bekövetkezéséhez köti az egyébként nem vitatottan jogszabályba ütköző, és joghatásában nem vitatottan semmis

szerződés érvénytelenséghez fűződő hatásainak érvényesíthetőségét.

A semmisségre bárki határidő nélkül hivatkozhat anyagi jogi szabálya nem korlátozható eljárásjogi eszközökkel, hiszen nem lehet a cél a jogsértő helyzettel szembeni fellépés ellehetetlenítése.

Hangsúlyozni szeretnénk, hogy nem csak arról van szó, hogy adott eljárási rend mellett a semmisségnek érvényt lehetne szerezni, bár álláspontunk szerint már önmagában ez a többletkövetelmény is sérti a jogbiztonságot.

Nem lehetséges ugyanis, hogy egy semmis szerződés érvénytelensége egy külső feltételtől függjön, mégpedig attól, indítanak e jogorvoslati eljárást, melyben a Közbeszerzési Döntőbizottság megállapítást tesz, majd sor kerül ennek perben történő megállapításra, vagy sem. Ha ugyanis elfogadjuk ezt az érvrendszert, akkor nem semmiségről, hanem az érvénytelenség másik alakzatáról, a megtámadhatóságról beszélünk.

Olyan jogi képződmény nincsen, hogy a semmis szerződés megtámadható, hiszen éppen a semmis szerződés lényege, hogy nem kell megtámadni az érvénytelenségre hivatkozáshoz.

Ennek megfelelően a jogállamiság lényege veszne el, ha a kiszámítható normák követelménye nem érvényesülne, azaz a semmisséghez megtámadásra lenne szükség.

Mindezek után pedig a semmis szerződés érvénytelensége mindaddig lebegne, amíg azt a Közbeszerzési Döntőbizottság majd a bíróság ki nem mondja. Tehát ez – figyelemmel az igen hosszú eljárási határidőkre – egy semmis szerződés esetében igen hosszán egy bizonytalan állapotot is fenntartana. Lenne egy semmis szerződés, aminek semmisségére még sem lehet addig hivatkozni, amíg meg nem támadják és az érvénytelenségét meg nem állapítják?

Mіндеzen túl ráadásul a jelen esetben arról van szó, hogy a semmis szerződés, a jogszabályba ütköző megállapodás megtámadására sor sem kerülhet, mivel a közbeszerzési jogorvoslatok terén igen rövid megtámadási határidők vannak, amelyek egyébként nincsenek arányban a jogszabályba ütközően létrehozott állapot fennállásának időtartamával. A jelen esetben egy 15 napos relatív és egy 90 napos objektív határidő (Kbt. 323. §. (2) bekezdése) áll szemben egy 10 éves időtartamú szerződéssel.

A jelen esetben a jogszabályba ütközően történő szerződéskötésre 2010. október hónap 1. napján került sor, azaz abszolút határidőként 2010. december hó 30. napjáig lett volna lehetőség egyáltalában a jogorvoslati eljárásra, és ilyen módon az ítélet szerint érvénytelenség megállapíthatóságára.

Csak hogy a törvénybe ütközően létrehozott állapot még további 9 év és 275 napig fennáll! Ezen időszak alatt egy semmis szerződés alapján kell eljárnia a Feleknek pusztán azért mert a Kbt. adminisztratív szabálya az érvénytelenségre történő hivatkozást ellehetetleníti?

A szerződés semmissége így valójában nem a jogszabályba ütköző mivoltától függ, hanem attól, hogy az előírt határidőben – és nem a Ptk. szerinti határidő nélkül - ezt valamelyik fél felismeri e, és megtámadja-e.

A Kbt. azonban a Ptk. rendelkezésével éppen ellentétesen nem csak időbeli korlátot állít, hanem személyit is.

A Kbt. szerint jog vagy jogos érdek sérelme szükséges a jogorvoslati eljárás megindításához, aminek a jogorvoslati eljárás megindítása időpontjában kell fennállnia. Mindez szemben áll a Ptk. „bárki” kitételével.

Ha a Kbt. az a jogszabály, amibe a szerződés ütközik, akkor nem bárki hivatkozhat a semmisségre, hanem csak az, akinek az adott jogorvoslati határidőn belül éppen sértette a jogát vagy jogos érdekét a szerződés.

Ebből az is következik, hogy amennyiben a semmis szerződés a megkötését követő 90 napon túl bekövetkező bármely időpontban sérti vagy veszélyezteti valakinek a jogát vagy jogos érdekét, akkor neki egyáltalán nincs biztosítva a semmisségre hivatkozás lehetősége, hiszen amikor lehetett volna jogorvoslatot indítani, akkor a személyi hatály nem volt meg, amikor meg a személyi hatály kiterjedt rá, akkor meg már nem volt meg az időbeli hatály.

Az ilyen személyeknek lényegében az ítélet szerint elvonásra kerül a semmisség érvényesíthetőségének joga.

Számukra teljesen kiszámíthatatlan szerencseem, hogy a jogsérelmi helyzetük a szerződéskötést követő 90 napon belül bekövetkezik-e vagy sem.

A Kbt. érvénytelenség megállapítására vonatkozó többletkövetelménye a kapcsolódó többi eljárási szabály mellett teljesen kiszámíthatatlanná, előre nem láthatóvá teszi a semmisségre alapított jogérvényesítés lehetőségét.

Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti bírósági jogvédelemhez és azzal összefüggésben ugyanitt a (7) bekezdésben biztosított jogorvoslatihoz való jog is erre visszavezethetően sérül.

Az anyagi jogilag semmis szerződés semmis mivoltának kimondatására csak igen szűk lehetőséget biztosítanak a Kbt. eljárási szabályai, mely kimondatás nélkül a semmisségre hivatkozni sem lehet. Mindazon személyek esetében, akik számára ez a kimondatási lehetőség soha nem nyílik meg, mert az arra nyitva álló időtartam a jogsértő helyzet irányukba való kihatásakor már eltelt, mindenfajta jogvédelem nélkül maradnak. Ők a semmisség miatt még megtámadási jogukat sem tudják gyakorolni, számukra jogaik bíróság előtti érvényesíthetősége nem, hogy elvesz, de meg sem teremődik. Az ítélet szerint ilyen esetben a jogszabálysértéssel előállított állapottal szemben jogorvoslati jog sincsen.

Az nem egy sajátos jogorvoslati rend, hogy adott igen rövid időtartam letelte után egy tartós, igen hosszú jogviszonyban semmiféle jogorvoslati lehetőség nincsen. Az a jogorvoslati rend hiánya. A Panaszosnak ugyanis a jog egyáltalán nem ad védelmet, azaz megállapítható a jogvédelem teljes hiánya. A bírói út igénybevételenek lehetősége még formálisan sem biztosított a bemutatott helyzetben.

Igaz ugyan, hogy az Alkotmány is majd Alaptörvény lehetővé tette a jogorvoslat törvény általi szabályozását, de az akkor sem lehet kérdéses, hogy valamiféle jogorvoslatot, jogvédelmi lehetőséget biztosítani kell

Meglátásom szerint sérti ezen megoldás az Alaptörvény Szabadság és Egyenlőség XV. cikk (1) bekezdése törvény előtti egyenlőség elvét is, hiszen pusztán adott időtartamon belül biztosít jogvédelmi lehetőséget adott személyek számára, míg másoknak akik később szorulnának jogvédelemre azonos helyzetben, már nem.

A jogvédelem szerencseem jellege itt is megjelenik.

A Kúria értelmezését nem kívánjuk vitatni, hiszen arra lehetőségünk már nincsen. De ha a Kúria szerint azért kell így értelmezni a semmiségre történő hivatkozás lehetőségét, mert a Kbt. adott szabályai ezt eredményezik, akkor ezen szabályok Alaptörvény ellenességének megállapítását és a nevezett szabályok megsemmisítését, eljárásunkból történő alkalmazása kizárását kell kérnünk.

Márpedig a Kúria ítélete szerint a fentebb bemutatott jogállamiságot sértő helyzet a Kbt. 340/A. §. (1) bekezdése és Kbt. 350/D. §. rendelkezése miatt áll elő. Ezek azok a jogszabályi rendelkezések, amelyek az Alaptörvény-ellenes állapotot eredményezik.

Erre tekintettel kérjük a nevezett rendelkezések Alaptörvény ellenességének megállapítását, megsemmisítését és eljárásunkban való alkalmazhatóságának kizárását.

Mellékletek:

- Kúria Pfv.V.20.628/2016/7. számú ítélete
- Pécsi Ítéltábla Gf.IV.40.032/2015/4. számú ítélete
- Pécsi Törvényszék 32.G.20.215/2014/22. számú ítélete
- fellebbezés
- felülvizsgálati kérelem

Tisztelettel:

SZIGETVÁRI KÓRHÁZ

Szigetvári Kórház

Panaszos képviselőként

dr. Berecz János Tamás

főigazgató

